

**UCHWAŁA NR VII/41/2015
RADY POWIATU SEJNEŃSKIEGO**

z dnia 28 maja 2015 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3, 3a, 4 i art. 9 ust. 1, oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 595, 645, z 2014 r. poz. 379, 1072), oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 135, z 2012r. poz. 1519, z 2013r. poz. 154, 866, 1650, z 2014r. poz. 619, 1188, 1198). Rada Powiatu Sejneńskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sejneńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2015r.

Przewodniczący Rady

Ryszard Grzybowski

Załącznik do Uchwały Nr VII/41/2015
Rady Powiatu Sejneńskiego
z dnia 28 maja 2015 r.

POWIATOWY PROGRAM

ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

NA LATA 2015 - 2017

Sejny 2015r.

I. Wstęp

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Systemem pieczy zastępczej jest to zespół osób, instytucji oraz działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W powiecie Sejneńskim Zarządzeniem Starosty Sejneńskiego Nr 20/11 z dnia 10 listopada 2011r. na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczone zostało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach.

W celu usprawnienia realizacji zadań nałożonych w/w ustawą należy realizować powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej. Pierwszy program opracowany został w roku 2012 wraz z wejściem w życie w/w ustawy i obowiązywał do końca 2014r. w związku z czym zachodzi konieczność wdrożenia programu na kolejne trzy lata tj. 2015-2020.

W programie wskazano na konieczność podjęcia działań profilaktycznych rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków. Jak również podjęcie działań nakierowanych na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej w tym pozyskanie kandydatów na rodziców zastępczych.

II. Podstawy prawne programu:

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2013r. nr. 595, poz. 645 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 182 z późn. zm.);
- 4) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720).
- 5) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sejneńskim na lata 2014-2020.

III. Analiza problemów opiekuńczo wychowawczych Powiatu Sejneńskiego:

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych niejednokrotnie jest przyczyną oddzielenia dzieci od rodziców biologicznych i organizowania im zastępczych form opieki.

Pojawia się problem sieroctwa społecznego, czyli problem dzieci, które w wyniku różnorodnych dysfunkcji swojej rodziny nie są otoczone odpowiednią opieką rodzicielską, przez co są zaniedbane

wychowawczo, a więzi emocjonalne zostają zerwane. Poniższe zestawienia obrazują liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w powiecie sejneńskim w kolejnych trzech latach.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodziny objęte pomocą Ośrodków Pomocy Społecznej w roku 2011.

Wyszczególnienie	Rok 2011		
	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	Na wsi	
Powiat Sejneński	145	131	607
Miasto Sejny	13	0	41
Giby	34	33	134
Krasnopol	36	36	156
Puńsk	16	16	67
Gmina Sejny	46	46	209

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodziny objęte pomocą Ośrodków Pomocy Społecznej w roku 2012.

Wyszczególnienie	Rok 2012		
	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	Na wsi	
Powiat Sejneński	172	157	722
Miasto Sejny	15	0	53
Giby	27	27	105
Krasnopol	41	41	180
Puńsk	16	16	68
Gmina Sejny	73	73	316

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodziny objęte pomocą Ośrodków Pomocy Społecznej w roku 2013.

Wyszczególnienie	Rok 2013		
	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	Na wsi	
Powiat Sejneński	169	155	719
Miasto Sejny	14	0	50
Giby	21	21	89
Krasnopol	35	35	159
Puńsk	17	17	77

Źródło: Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej (opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPIPS-03 Ośrodków Pomocy Społecznej, kierowane do Ministra Pracy i Polityki Społecznej)

W Powiecie Sejneńskim na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwuje wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczej. Jak wynika z powyższych tabel w 2011 roku z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ośrodki pomocy społecznej udzieliły wsparcia 145 rodzinom (607 osobom w rodzinach). W 2012 roku pomoc otrzymały 172 rodziny (722 osoby w rodzinach). Natomiast w 2013 roku wsparcie otrzymało 169 rodzin (719 osób w rodzinach).

Diagnostując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, dużą grupę stanowią osoby korzystające z pomocy świadczonej przez ośrodki pomocy społecznej. Trzeba mieć jednak świadomość, iż dane statystyczne nie są w stanie przedstawić rzeczywistych problemów osób, które często żyją na krawędzi ubóstwa lub też nie korzystają ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryteria dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy. Analizując powyższe zestawienie na przełomie kolejnych 3 lat wzrasta liczba rodzin które otrzymują pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora ze względu na problemy opiekuńczo- wychowawcze w latach 2012 -2014.

ROK	2012	2013	2014
Liczba rodzin objęta nadzorem kuratora	30	33	34

Źródło: dane z Sądu Rejonowego w Augustowie wydz. zamiejscowy w Sejnach.

Z zestawienia wynika również że na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Problemy o których mowa wyżej narastają m. in. ze względu na słabo rozwinięty system wspierania rodzin. Na koniec roku 2014 tylko jedna z pięciu gmin zatrudniła asystenta rodziny pomimo wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2012 roku. Słabo rozwinięty system wspierania rodziny przedkłada się również na niewielką ilość rodzin w których dzieci mogą wrócić pod opiekę rodziców biologicznych.

IV. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Sejneńskim:

Rodzinna piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki zastępczej nad dzieckiem, które nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej. Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia- nie dłużej niż do 25 roku życia. Również w wyniku zmiany sytuacji prawnej (przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej), może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Jeśli rodzice biologiczni nie mogą wypełniać wobec swego dziecka funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oznacza to, że zostali trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszony władzy rodzicielskiej.

Zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. Rodzina zastępcza:

- *spokrewniona* – małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępni lub rodzeństwem dziecka,
- *niezawodowa* – małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępni lub rodzeństwem dziecka,
- *zawodowa* – małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępni lub rodzeństwem dziecka, w tym pełniący funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. Rodzinny dom dziecka.

Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Sejneńskiego w latach 2012 -2014.

ROK	2012	2013	2014
Spokrewnione rodziny zastępcze	19	19	20
<i>Dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych</i>	27	30	27
Niezawodowe rodziny zastępcze	8	10	12
<i>Dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych</i>	9	13	15
Zawodowe rodziny zastępcze	3	3	4
<i>Dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych</i>	13	14	20
Rodziny	30	32	36
<i>Dzieci w rodzinach zastępczych</i>	49	57	62
RAZEM			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Sejnach.

Liczba zawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Sejneńskim w latach 2009 -2014

ROK	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zawodowe rodziny zastępcze	1	2	3	3	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Sejnach.

Jak wynika z zebranych poniżej danych, na terenie Powiatu Sejneńskiego zdecydowaną większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, następnie rodziny zastępcze niezawodowe. Ponadto obecnie na terenie powiatu funkcjonują cztery rodziny zastępcze zawodowe. Z analizy w/w danych wynika również, że

stale rośnie liczba rodzin zastępczych a wraz z nią liczba dzieci w nich umieszczonych. W roku 2012 funkcjonowało 30 rodzin w których umieszczono 49 dzieci, natomiast w roku 2014- 36 rodzin w których przebywało 62 dzieci. Zauważyć należy również, że wraz z rozwojem rodzinnej pieczy zastępczej na przestrzeni lat rośnie liczba rodzin zastępczych zawodowych. Pierwsza rodzina zawodowa powstała w roku 2009 natomiast obecnie funkcjonują już 4 rodziny zastępcze zawodowe.

Institutionalna piecza zastępcza:

Do form pieczy zastępczej instytucjonalnej należą placówki opiekuńczo- wychowawcze typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz regionalne placówki opiekuńczo terapeutyczne.

Na terenie Powiatu Sejneńskiego nie funkcjonują żadne placówki opiekuńczo wychowawcze, co w znacznym stopniu ogranicza możliwości zapewnienia opieki zastępczej dla dzieci. Ze względu na brak placówek opiekuńczo wychowawczych na terenie naszego powiatu, jedyną formą pieczy zastępczej są rodziny zastępcze.

Ze względu na zmiany prawa w roku 2012 tj. wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz stale wzrastającą wrażliwość społeczną na zaniedbywanie dzieci obserwujemy coraz częstszą ingerencję sądów we władzę rodzicielską. Świadczą o tym powyższe zestawienia z których wynika że rośnie liczba rodzin zastępczych. Aby móc zapewnić odbieranym dzieciom odpowiednią opiekę jesteśmy zmuszeni stale poszukiwać kandydatów na rodziców zastępczych oraz tworzyć rodziny zastępcze zawodowe. W chwili obecnej funkcjonują 4 rodziny zastępcze zawodowe. Dużym problemem staje się fakt braku kandydatów na rodziców zastępczych. Problem ten widoczny staje się w całym kraju. Niemalże każdego dnia spływają do PCPR zapytania z całej Polski o możliwości przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej.

V. Cele, działania programu:

Cel główny:

Objęcie wsparciem, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom z Powiatu Sejneńskiego pozbawionym opieki rodziców w formie pieczy zastępczej.

Cele szczegółowe:

LP	CEL	DZIAŁANIE	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY
1.	Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej.	1. Pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych poprzez organizację inicjatyw promujących rodzicielstwo zastępcze, oraz szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.	Według zgłaszanych potrzeb i możliwości finansowych.	PCPR, organizacje pozarządowe
		2. Wsparcie istniejących rodzin	2015r.- 2017r.	PCPR, organizacje

		zastępczych poprzez organizację szkoleń, warsztatów, inicjatyw integracyjnych mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo- wychowawczych, udzielenie pomocy w postaci specjalistycznego poradnictwa, organizowanie grup wsparcia rodzinom zastępczym.		pozarządowe
		3. Zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w ramach posiadanych środków finansowych	PCPR
		4. Zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy w zakresie prawa rodzinnego, pracy socjalnej, informowanie o możliwości wsparcia i pomocy.	2015r. – 2017r..	PCPR, Starostwo Powiatowe, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej
		5. Wyznaczenie następującego maksymalnego limitu powstania	2015r. – 2017r.	PCPR, Starostwo Powiatowe.

		<p>nowych rodzin zastępczych zawodowych:</p> <p>1) w 2015r. – 0 rodzin 2) w 2016r. – 1 rodzina 3) w 2017r. – 1 rodzina</p>		
		6. Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej.	2015r. – 2017r.	PCPR, ROPS, Starostwo Powiatowe.
2.	Praca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	1. Umożliwienie kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, rozmowy z rodzinami, wsparcie.	Na bieżąco	PCPR, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, asystenci rodzin.
3.	Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.	1. Wsparcie finansowe i rzeczowe wychowanków.	Na bieżąco	PCPR,
		2. Wsparcie wychowanków w uczestnictwie w życiu społecznym, w kontynuowaniu nauki oraz podwyższaniu kwalifikacji zawodowych, pomoc w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, informowanie o prawach i uprawnieniach, praca socjalna.	Na bieżąco, w miarę możliwości finansowych	PCPR, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

VI. Realizator Programu:

Realizatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest Organizator Pieczy Zastępczej, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach. Swoje zadania realizuje we współpracy z :

- Sądem Rejonowym w Sejnach,
- Prokuraturą,
- Kuratorami zawodowymi, społecznymi, rodzinnymi i dla dorosłych,
- Komendą Powiatową Policji w Sejnach,
- Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Sejneńskiego,
- Organizacjami pozarządowymi,

- Kościołami, Caritas,

- Instytucjami oświatowymi, szkołami.

VII. Źródła finansowania programu:

1. Środki własne powiatu,
2. Dotacje celowe z Budżetu Państwa,
3. Środki zewnętrzne, projekty współfinansowane z UE,
4. Inne.

VIII. Monitoring programu:

Zgodnie z art. 182 ust 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach składa Zarządowi Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.